

Alleenstaande ouders in de schijnwerper

Alleenstaande ouders zijn geen homogene groep. Grosso modo kunnen 3 groepen onderscheiden worden. Jongere alleenstaande ouders (jonger dan 50 jaar) hebben doorgaans minstens 1 maar vaak 2 of meer thuiswonende kinderen jonger dan 18 jaar. Zij zijn alleenstaande ouder geworden als gevolg van een (echt)scheiding. Zij wonen zelden samen met andere volwassenen in hun huishouden. Oudere alleenstaande ouders (65 jaar en ouder) hebben vaker uitsluitend volwassen kinderen in hun huishouden en zeer vaak gaat het om slechts 1 thuiswonend kind. Zij hebben meestal hun partner verloren ten gevolge van verweiding. Zij wonen vaker dan de jongere alleenstaande ouders samen met andere volwassen personen naast de eigen kinderen. Alleenstaande ouders tussen 50 en 64 jaar ten slotte combineren kenmerken van jongere en oudere alleenstaande ouders.

De Algemene Directie Statistiek (ADS) publiceert jaarlijks algemene cijfers over het aantal huishoudens naar type, zo ook het aantal alleenstaande ouders. Een alleenstaande ouder wordt gedefinieerd als "een man of vrouw die aan het hoofd staat van een huishouden en die niet samenwoont met een partner, maar wel samenwoont met één of meer kinderen". De leeftijd van de kinderen speelt geen rol in deze definitie. Eventueel kunnen er ook nog andere al dan niet volwassen personen met de alleenstaande ouder samenwonen.

In deze SVR-st@ts verfijnen we het beeld van de alleenstaande ouders door te kijken naar het geslacht, de leeftijd en de burgerlijke staat van de alleenstaande ouder, het aantal en de leeftijd van de kinderen, en het al dan niet samenwonen van de alleenstaande ouder met nog andere personen.

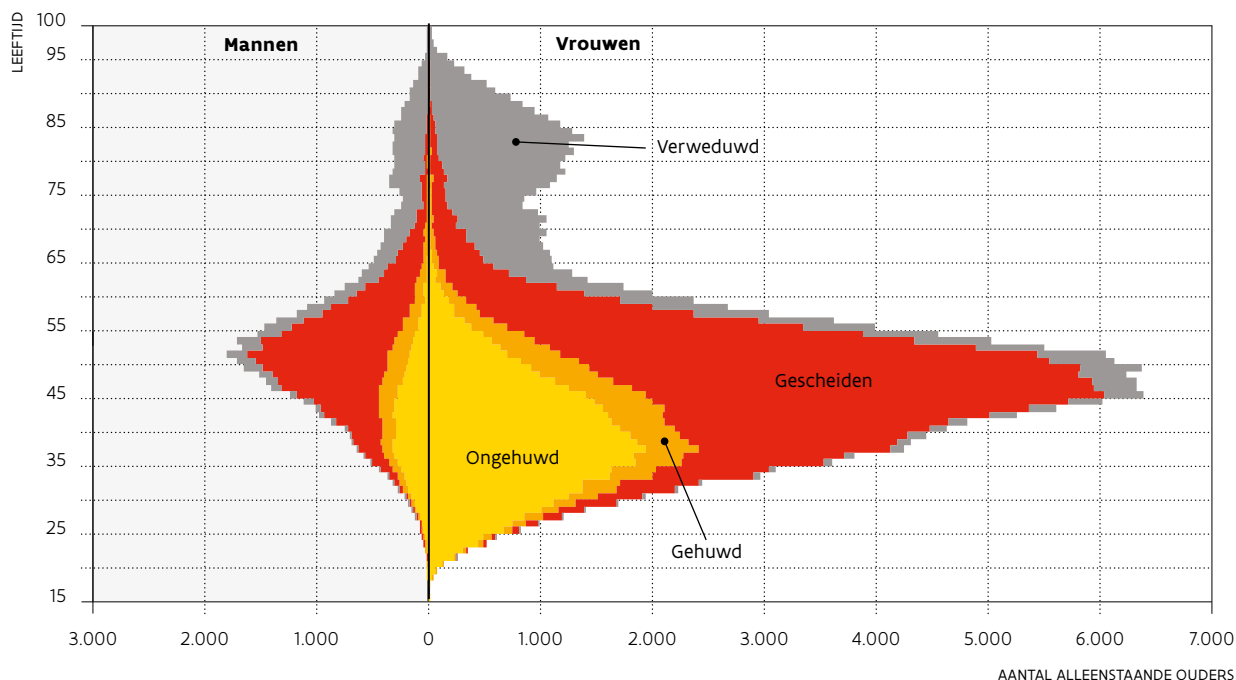
Alleenstaande ouders naar geslacht, leeftijd en burgerlijke staat

Op 1 januari 2016 telde het Vlaamse Gewest 225.808 alleenstaande ouders. Het percentage alleenstaande ouders in de totale Vlaamse bevolking van 18 jaar of ouder bedraagt daarmee 4,3%. Dit percentage varieert sterk met de leeftijd. Het ligt het hoogst bij de 30 tot 49-jarigen (6,5%) en het laagst bij de 18 tot 29-jarigen (1,0%).

Het aantal alleenstaande moeders overtreft in ruime mate het aantal alleenstaande vaders, op alle leeftijden. Ruim 8 op de 10 alleenstaande ouders is een vrouw. Anders bekeken, bijna 7% van alle vrouwen van 18 jaar of ouder is een alleenstaande moeder, terwijl amper 2% van de mannen van die leeftijd een alleenstaande vader is.

Alleenstaande ouders

Alleenstaande ouders naar geslacht, leeftijd en burgerlijke staat, Vlaams Gewest, 2016, aantal en in %

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN (18 JAAR OF OUDER)	PER LEEFTIJDSGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Totaal aantal	225.808	9.164	109.847	68.888	37.909
• Alleenstaande moeders	181.371	8.442	92.811	50.901	29.217
• Alleenstaande vaders	44.437	722	17.036	17.987	8.692
Totaal, in % van de bevolking	4,3	1,0	6,5	5,1	3,0
• Alleenstaande moeders, in % van de vrouwen	6,8	1,9	11,0	7,6	4,2
• Alleenstaande vaders, in % van de mannen	1,7	0,2	2,0	2,7	1,5

Bron: ADS, verwerking SVR.

Het verschil tussen het aantal alleenstaande moeders en vaders is het grootst bij de 30 tot 49-jarigen. Relatie-ontbinding is daar voor een groot stuk verantwoordelijk voor. Wanneer bij een echtscheiding of een scheiding van ongehuwd samenwonenden kinderen betrokken zijn, dan wonen die kinderen na de (echt)scheiding meestal officieel bij de moeder. Een (echt)scheiding heeft dus meestal als gevolg dat alleen de vrouw het hoofd van een éénoudergezin wordt. Hierbij dient opgemerkt te worden dat hier enkel gekeken wordt naar de in het Rijksregister opgenomen verblijfplaats van de kinderen. Kinderen die deeltijds bij hun moeder en deeltijds bij hun vader wonen, hebben slechts 1 officieel adres.

Op oudere leeftijd wordt het verschil tussen het aantal alleenstaande moeders en vaders vooral veroorzaakt door verschillen inzake sterfte. Vrouwen leven niet alleen langer dan mannen maar hebben meestal een partner die enkele jaren ouder is, waardoor

vrouwen op hogere leeftijd meer kans hebben dan mannen om weduwe én eventueel hoofd van een éénoudergezin te worden.

Kinderen waarmee de alleenstaande ouder samenwoont

Ruim 6 op de 10 alleenstaande ouders heeft 1 thuiswonend kind. Bij alleenstaande ouders van 65 jaar of ouder gaat het zelfs om 9 op de 10. De 30 tot 49-jarige alleenstaande ouders wonen het vaakst samen met meerdere kinderen.

Uiteraard is er een verband tussen de leeftijd van de alleenstaande ouder en de leeftijd van de kinderen. Alleenstaande ouders van 65 jaar of ouder hebben uitsluitend kinderen van minstens 18 jaar in hun huishouden. De 30 tot 49-jarige alleenstaande ouders hebben het vaakst meerdere minderjarige thuiswonende kinderen.

Thuiswonende kinderen

Alleenstaande ouders en hun thuiswonende kinderen, Vlaams Gewest, 2016, in % van de alleenstaande ouders

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN	PER LEEFTIJDGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Aantal kinderen					
• 1 kind	60,9	65,1	47,0	66,1	90,9
• 2 kinderen	28,5	26,1	37,1	26,2	8,0
• 3 of meer kinderen	10,6	8,7	15,9	7,7	1,1
Leeftijd van het jongste kind					
• 0-5 jaar	13,6	83,7	20,7	0,5	0,1
• 6-11 jaar	17,1	15,5	31,7	3,3	0,2
• 12-17 jaar	19,7	0,7	30,2	16,1	0,6
• 18 jaar of ouder	49,6	0,0	17,4	80,1	99,1
Aantal kinderen jonger dan 18 jaar					
• Geen kind	49,6	0,0	17,4	80,1	99,1
• 1 kind	29,2	65,1	44,6	15,5	0,7
• 2 kinderen	15,8	26,1	27,9	3,7	0,2
• 3 of meer kinderen	5,5	8,7	10,1	0,7	0,0

Bron: ADS, verwerking SVR.

Andere personen waarmee de alleenstaande ouder samenwoont

De overgrote meerderheid van de alleenstaande ouders woont uitsluitend met 1 of meer eigen kinderen samen. Maar ruim 7% van de alleenstaande ouders heeft naast de kinderen ook nog andere personen in het huishouden.

Het percentage alleenstaande ouders met andere inwonenden is het hoogst bij de 65-plussers (16%). Zij wonen vooral samen met schoonkinderen en/of kleinkinderen.

Alleenstaande ouders jonger dan 50 jaar wonen zelden samen met andere personen, waarbij het dan meestal gaat over 1 van de (schoon)ouders, een ander volwassen familielid of een volwassen niet-verwant.

Hoe gemeten?

ADS levert jaarlijks aan de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) bevolkingsgegevens uit het Rijksregister. Die gegevens beschrijven de bevolking die op 1 januari van het desbetreffende jaar in België woont. Voor elke persoon is er onder meer informatie over het huishouden waartoe hij/zij behoort.

Een beperking van het Rijksregister is dat het een beeld geeft van de wettelijke situatie. Om tal van redenen kunnen mensen verkiezen hun officiële verblijfplaats niet in overeenstemming te brengen met hun werkelijke woonsituatie. Bovendien hebben kinderen die deeltijds bij hun moeder en deeltijds bij hun vader wonen, slechts 1 officieel adres.

Inwonende andere personen

Alleenstaande ouders en inwonende andere personen, Vlaams Gewest, 2016, in % van de alleenstaande ouders

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN	PER LEEFTIJDGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Geen inwonende personen	92,5	93,5	95,2	92,3	84,4
Uitsluitend inwonenden < 18 jaar	1,4	0,2	0,5	2,3	2,7
1 inwonende ≥ 18 jaar	4,9	4,2	3,4	4,8	9,7
2 of meer inwonenden ≥ 18 jaar	1,2	2,1	0,9	0,6	3,1

Bron: ADS, verwerking SVR.

Meer info

Edith Lodewijckx
Studiedienst van de Vlaamse Regering
Departement Kanselarij en Bestuur
02 553 41 78
edith.lodewijckx@kb.vlaanderen.be

